

Munnhelsearbeider

Vi står snart foran starten på arbeidet med utredning av hele tannhelsetjenesten. Hva skal den bli til og hvorfor? Hvordan skal den organiseres og hvordan skal den finansieres? Hvilken tjeneste er best for befolkningens munnhelse, og hvilken tjeneste er best for tannlegene, tannpleierne og tannhelsesekretærene? Er det samme sak?

Sannsynligheten er stor for at vi i løpet av noen år vil legge grunnen for hva som skal bli den nye tannhelsetjenesten og derved de nye arbeidsplassene for nåtidens og fremtidens tannhelsepersonell. Vil du være med og påvirke dette, må du melde deg på nå.

Sannsynligheten er også stor for at vi kommer til å oppnå noe av det vi har pekt på i så mange år: At munnen skal tilbake i kroppen. For meg innebærer det at vi tannleger tar vår selvsagte plass i helse- og omsorgstjenesten som eksperter på munnhulen, mer presist eksperter på diagnostikk av sykdommer i munnhulen og eksperter på forebygging og behandling av disse. For vi er ikke bare tannleger, vi er også munnleger. Med det nedprioriterer jeg ikke tannlegerollen. Vi er definitivt behandlere av tenner, vi er håndverkere – noen er til og med kunstnere. Men vi er noe mer. Vi er munnhelsearbeidere.

Det er enkelte som mener at vi er alt for mange tannleger, og at oppgavene er for få, og som samtidig peker på at dette kommer til å føre til en dreining i deler av tannhelsetjenesten mot det kosmetiske. Jeg tror ikke det er veien vår profesjon vil gå. Selv om kariesforekomsten i Norge har sunket betydelig, ses en økning i syreskader forårsaket av spesielt sure drikker. Det er tegn som tyder på at hjemmekontorsituasjonen som pandemien har pådyttet oss, har gitt noe økt kariesaktivitet. I Sverige ser det ut som om kariesforekomsten er på vei opp igjen. Tannleger har fortsatt tenner å ta seg av, men de har også økt oppmerksomheten omkring sykdom og skade i hele munnhulen. Befolkningen i Norge lever lengre og har flere tenner. De er oppegående og tilsynelatende friske, til tross for multimedisinering og flere sykdommer. Dette gjør også diagnostikken mye mer krevende, og den krever en tannlege som er munnhuleekspert.

Faget vårt er i endring. Det er kommet mange nye metoder og teknikker som retter seg mot det estetis-

Foto: Kristin Aknes.

Tannleger har fortsatt tenner å ta seg av, men de har også økt oppmerksomheten omkring sykdom og skade i hele munnhulen. Vi er behandlere av tenner, og vi er noe mer. Vi er munnhelsearbeidere.

ke og kunstneriske i faget vårt. Jeg er opptatt av at tannleger skal ha bredde i faget, og da vil det være naturlig at også dette er noe tannleger kan. Det er likevel en stor forskjell på å kunne bruke dette med en klar og journalført odontologisk begrunnelse, og å bruke det i markedsføring og til direkte påvirkning av pasienter. Jeg har stor tillit til at medlemmene i NTF har stor faglig integritet og en klar etisk rettesnor.

Det å være munnhelsearbeider forplikter. For en tid tilbake var det for mange et kall. Det var noe mer enn bare en jobb. Det hadde en mening og en ramme som var større enn bare det at en helsearbeider var en som arbeidet med andre menneskers helse. Det var en forpliktelse til samfunnet og til seg selv. Det var et liv. Jeg kjenner mange nåværende og tidligere kolleger som har det slik fortsatt. Og jeg håper at noe av dette også kommer til å leve videre hos våre yngre tannleger, våre yngre stipendiater og våre yngre lærere. Når det er sagt, så er det å være munnhelsearbeider selvsagt også en jobb. Vi plasseres inn i nettverket av andre helsearbeidere, i samhandling og samarbeid, til det beste for pasientene. Og vi plasserer oss i et rammeverk av etikk, moral, lover og forskrifter. Det å være helsearbeider innebærer å følge de reglene som gjelder for den profesjonen og det felleskapet vi er del av. Det er å ta pasientene på alvor, taushetsplikten på alvor, tilliten på alvor. Tillit fra pasientene, men også fra kolleger, samarbeidspartnere og myndighetene. Det er å skrive en god og fyllestgjørende journal som pasienten kan forstå, som kolleger kan forstå og som helse- og tilsynsmyndighetene kan forstå. Det er også å balansere på slak line i de gråsonene som regelverket til Folketrygdens stønadsordning består av – alltid innenfor lovverket, samtidig som vi ivaretar pasientens rettigheter. Det er å samvirke med øvrig tannhelsepersonell og med resten av helse- og omsorgssektoren, hele tiden med pasientens beste for øyet.

Det er alt dette jeg mener at diskusjonen om fremtidens tannlegerolle må handle om. Jeg ønsker alle munnhelsearbeidere velkommen til å engasjere seg i de diskusjonene som vil måtte komme, og på den måten være med på å forme egen fremtid.